

2. Alevî (Alevi) ve Ehlibeyt terimlerinin (sözcüklerinin) anlamları :

2.1 Alevi kelimesinin ifade ettiği anlam konusunda, araştırmacılar arasında, fazlaca fikir ayrılığı yoktur.

Alevi (arap. alevî < Halife Ali bin Ebu Talip'in [598-661] adından, evinden), Hz.Ali'yi seven, ona mensup olan mânâsındadır (Kırkinci 1990 S.13).

Hız.Ali taraftarları için, başlangıçta Şia-ı Ali (Pro-Ali, Ali-leyhinde) denmişse de, Şia ve Şii kelimeleri, tek başına, Hız.Ali taraftarlığını ifade eder olmuştur (Rıza Zelyut 1990 S.19) .

Alevi kelimesinin, Ali soyu anlamına gelen Alavi ve alev kelimelerinden geldiği de ileri sürülür.

Iréné Mélikoff'a göre 'Alevi' sözcüğü bilimsel açıdan yanlıştır. Çünkü Alevilerin tarihteki adı Kızılbaş'dır : XV. ve XVI. yüzyıllarda, Kızılbaşlar, ilk Safviler olan, Şeyh Cüneyd, Haydar ve Şah İsmail taraftarı Türkmen boylarıydılar.

Alevi adı, fazlaca horlayıcı bir anlam yüklenen Kızılbaş deyimi yerine kullanılmaktadır.
(Iréné Mélikoff 'Uyar idik uyardılar' S.117)

2.2 Alevi kelimesinin, Ali'yi sevmek yanında, Ehl-i Beyt 'e ve onun soyuna bağlılık ifade ettiği kabul edilir.
(Fiğlalı 1990 S.8 ; Eröz 1977 S.3)

Ehlibeyt (arap. ehl-i beyt, ev halkı < ehl ve beyt, ev'den):

a) Ehlibeyt, Hız. Muhammed, Hız. Ali, Hız.Fatma, Hız. Hasan ve Hız.Hüseyin olarak tanımlanır ve beş rakamıyla simgelenir; önceleri penç-i âbâ olarak bilinirken sonraları pençe-i Âl-i âbâ biçimine dönüşmüştür ve bir elin beş parmağıyla simgeler olmuştur. (Esat Korkmaz 1993 S.112)

b) Ehlibeyt dört rakamıyla simgelendiğinde Hız.Ali, Hız.Fatma, Hız.Hasan ve Hız.Hüseyin olarak algılanır; bu anlamda dört sevgili, alevi-bektaşî felsefesinin temeli durumundadır.
(Esat Korkmaz 1993 S.112)

Aleviliğin başlangıç noktasının Hız Muhammed'in ölümü ile ortaya çıkan, hilâfet meselesi olduğu, araştırmacıların paylaştığı ortak bir kanâattir.

Oysa ki benim aşağıdaki tesbitime göre, bundan daha önce Hız.Muhammed bizzat kendisi Şia-i Ali' idi. Ali sevgisini ve Ali tutkusunu, Ehlibeyt ile dayanışmayı birçok hadislerinde buyurması ve savunması ile bu akımın çizgisini belirlemiştir. Bu sevgi yolunun önderliğini peygamberin kendisi yapmıştır.

Hız.Ali ömrü boyunca, Hız.Muhammed'in tavsiye ve sünnetleri ile Kur'an hükümlerine ters düşen bir fikir ve yorum ileri sürmemiştir. Meydana gelen olaylar ve çeşitli savaşlar, hilâfet, dolayısıyla iktidar mücadelesinden kaynaklanmıştır.